

PLZEŇ – 30 LET S ÚZEMNÍMI PLÁNY MĚSTA

Plzeň, čtvrté největší město České republiky, nikdy nebylo tím městem, se kterým by byly spojovány pojmy jako územní plán, urbanismus, architektura, krása, přitažlivost. Ty byly a jsou trvale skloňovány ve spojitosti s jinými, mnohdy i mnohem menšími a méně významnými městy a sídly. Plzeň byla vždy synonymem těžkého průmyslu, především známé značky ŠKODA. A to v minulém období před rokem 1989 spíše v pejorativním smyslu slova. Plzeň ale má – pro mnohé překvapivě – od vzniku města jako takového velmi dobrou tradici i v územním plánování a urbanismu. A město šedivé, smutné, charakteristické těžkým průmyslem, je dnes, 30 let od sametové revoluce – opět pro mnohé překvapivě – městem živým, pro život příjemným, barevným, s plochami zeleně, městem stále se rozvíjejícím.

Krátká historie územních plánů Plzně před rokem 1989

Bez trochy historie by nebylo logické návaznosti, proto alespoň základní milníky územního plánování.

Samotný akt **založení města Plzně** lokátorem Jindřichem v roce 1295 představuje nejčistší exaktní formu spojení urbanistického plánu a jeho realizace. Zakladatelé Plzně jako posledního kolonizačního města se poučili z předchozího vývoje stavby gotických měst a založili téměř dokonalý šachovnicový půdorys s důmyslným využitím štedrého počtu vodních toků k hospodářským i ochranným účelům. Tento půdorys uvnitř hradeb, nepočítaje v to nevýrazná předměstí, vystačil městu celých 500 let. Právě chaotičnost výstavby vně hradeb dala základ pozdějšímu vývoji v 19. století, kdy v důsledku průmyslové revoluce a rychlého rozvoje železnice město překročilo svou hranici a bez náležité územně plánovací přípravy se živelně rozrůstalo podél výpadových tereziánských silnic nebo železniční tratě.

Až **po vydání stavebního řádu v roce 1864** se v Plzni uplatňuje tzv. ukázkové zastavování města, založené opět na šachovnici a blokové zástavbě. Tak vznikly regulační plány Petrohradu, zástavby kolem Doudlevecké a Klattovské třídy a tzv. Říšského předměstí. Po vydání nového stavebního řádu v roce 1886 si město pořídilo upravovací

plány v měřítku 1 : 720 se zákresem regulací v šachovnicové koncepci.

Se vznikem republiky v roce 1918 vyvstala před radnicí potřeba nové úpravy města. Městský regulační sbor inicioval zadání **generálního regulačního plánu**, a to bez soutěže, tzv. z volné ruky, jedinému zpracovateli – Dr. Ing. arch. Vladimíru Zákrejsovi. Tento plán byl zpracován v letech 1929–1932. Stopy jeho koncepce lze sledovat v parcelaci a hmotovém řešení některých tehdy okrajových částí města (čtvrť rodinných domů Slovany, Bezovka). Stagnaci znamenala pochoptelně druhá světová válka a odstraňování jejích následků.

První **poválečný základní upravovací plán** byl zpracován v letech 1948–1952 architekti Jindřichem Krisem a Františkem Sammerem. I když tento plán nebyl schválen, stal se základní osnovou pro všechnu pozdější územně plánovací dokumentaci a její realizaci. Tento plán byl ve své době stěžejním dílem naší urbanistické tvorby a nezapřel skutečnost, že jeden z autorů – František Sammer – byl žákem Le Corbusiera, že po válce pracoval na generálním plánu Moskvy a na územním plánu Londýna. Byl to velkoryse koncipovaný plán, který přešel svoji dobu.

Neschválený základní upravovací plán byl podroben v **letech 1954–1957** revizi (Ing. arch. Jaroslav Hausner a kol.), ta však nepřekročila úroveň revidovaného díla.

Obr. 1: Plzeň po třicetileté válce, M. Merian

Třetí poválečnou územně – plánovací dokumentací byl **směrný územní plán města Plzně z let 1962–1964** (Ing. arch. Zbyněk Tichý a kol.), schválený vládou ČSR v roce 1966. Územní plán, který vycházel ze závěrů Kriseho a Sammera, stanovil velikost města na 180 000 obyvatel s rezervou až pro 200 000 obyvatel, navrhnul ucelený a souměrný útvar s pěti obytnými obvody, chráněným historickým jádrem, dostatečnými výrobními plochami a jako první využil plochy severní te-

rasy pro bydlení. Celkově lze hodnotit tento elaborát, který dále propracoval a modernizoval závěry prvního poválečného územního plánu, jako velmi přínosný pro rozvoj města.

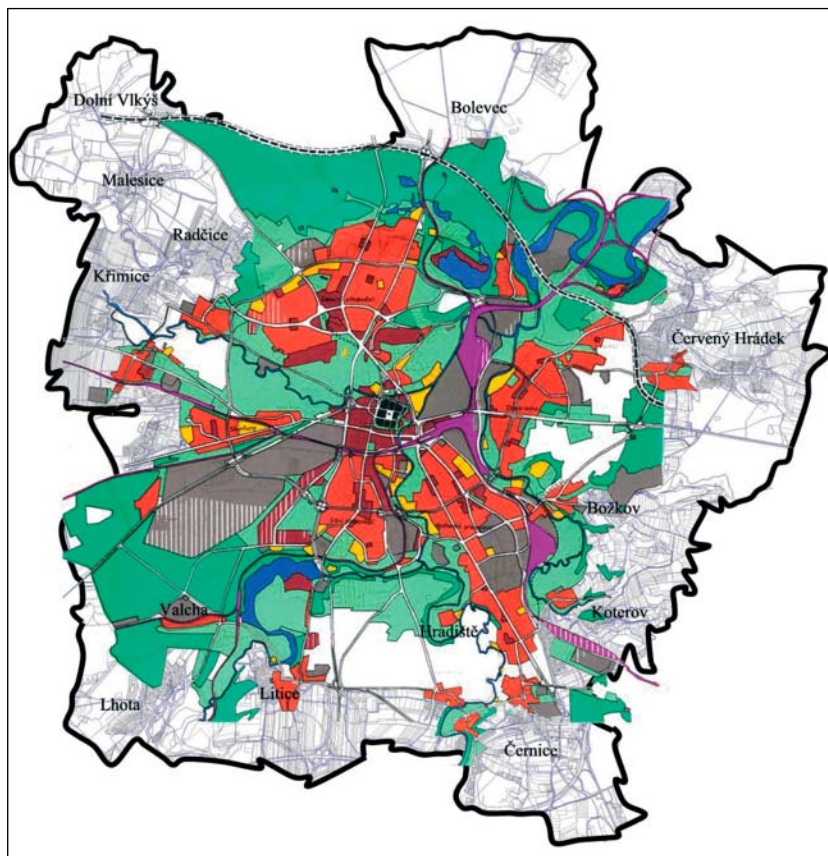
Tento územní plán byl dvakrát revidován, resp. doplňován. Byly navýšeny plochy pro bydlení na severním předměstí, pozornost byla věnována dopravnímu řešení, především trasování dálnice. Trasa byla nejprve z polohy, která zcela brutálně protínala samotné centrum města, posunuta do údolní nivy severně od centra a následně vysunuta zcela mimo intravilán města, do lesního masivu severně od Plzně, a toto krajinné zázemí města tvrdě rozřízнула.

V pořadí čtvrtý **územní plán z let 1985–1988** byl zpracován k horizontu roku 2000 s výhledovým počtem 190 000 obyvatel.

Tento územní plán byl schválen vládou ČSR v prosinci 1988 a zůstal v platnosti až do října roku 1995.

Všechny poválečné územní plány respektují poměrně komplikovanou morfolologii města s pěti hlubokými údolními řek, která chrání před zástavbou, všechny práce hledaly optimální plochy pro bydlení a pro pokud možno optimální dopravní systém města.

Z obrázku č. 2 je patrné, že od doby schválení došlo k relativně podstatnému zvětšení správního území města, ke kterému byly přičleněny původně samostatné obce Lhota a Malesice, které se staly jednotlivými městskými částmi.

Obr. 2: Územní plán sídelního útvaru (ÚPnSÚ), schválený v roce 1988

I s touto skutečností je však patrné, že územní plán neřešil celé území města, okrajové nezastavěné části krajiny zůstávaly neřešené, „bílé”

Krátký komentář k ÚPnSÚ, jeho základní koncepci a metodickému řešení, k legendě

Z hlediska koncepčního je (i díky lapidárnímu barevnému vyjádření) patrný princip pěti hlavních obytných celků, zásadní výrobní plochy (Škoda, pivovary a některé další areály), těžiště města – centrální oblast – s vlastním historickým jádrem. Žluté plochy, situované po celém městě, dokládají, že důležitou součástí tohoto územního plánu byl sport. Čtvrťová centra, vyznačená temně červeně, definovala možnost umístění občanského vybavení. Byť poloha některých z těchto subcenter byla přehodnocena, mnohá z nich byla realizována a fungují. Jasně patrné jsou lesní masivy na jihozápadě a severu města (zde s později zásadně změněnou trasou dálnice) a světle zeleně vyznačené údolní nivy řek.

Zajímavé je srovnání legendy „funkčních” ploch v ÚPnSÚ s plochami s rozdílným způsobem využití v platném územním plánu Plzeň (ÚPP) z roku 2016. V obou případech si zastavěné území/zastavitelné plochy „vystačí” naprosto bez problémů s pouhými šesti (!) kategoriemi, a to bez nutnosti dalšího dalšího dílčího členění a „podřazení” ploch. V obou územních plánech jsou (smíšené) obytné plochy, plochy průmyslové (výrobní), plochy občanského vybavení, plochy technického vybavení, plochy sportu v ÚPnSÚ jsou v ÚPP nahrazeny plochami rekreace, navzájem „synonymní” nejsou pouze plochy centrální oblasti v ÚPnSÚ a plochy obchodu, výroby a služeb v ÚPP.

K jednotlivým funkčním plochám neexistovaly žádné regulativy přípustnosti či nepřípustnosti staveb, přesto na základě podrobných průzkumů, „vnímání” struktury zástavby a charakteru místa vznikaly podrobnější dokumentace dle tehdejší legislativy na většinově velmi dobré profesní úrovni.

Období po roce 1989, první „porevoluční” územní plán Plzně z roku 1995

V roce 1991 bylo vedení města postaveno před problém, jakým způsobem zabezpečit **zásadní rozvojový dokument města – územní plán**.

V té době platil v Plzni teprve 3 roky „starý” územní plán sídelního útvaru, který byl sice z koncepčního hlediska zcela jistě principiálně správný a dalo se podle něho dobře pracovat (v době

platnosti tohoto územního plánu jsem nastoupila po absolvování FA ČVUT do praxe a naprosto v souladu s tímto dokumentem jsem zpracovala několik urbanistických studií, které byly podkladem pro následnou výstavbu), přesto však byla změnou politických a ekonomických podmínek včetně vlastnických vztahů jeho použitelnost v mnoha směrech omezena. Proto bylo rozhodnuto pořídit územní plán „nový“. Zpracovatelem se stal Útvar koncepce a rozvoje města Plzně (ÚKRMP).

A právě u zpracovatele – subjektu „u územního plánu“ poměrně dost důležitého ☺ – bych se chtěla opravdu jen krátce zastavit.

Po „sametové revoluci“ fungoval v Plzni Útvar hlavního architekta města Plzně (ÚHAmP), který měl pestré profesní obsazení – architekti, urbanisté, dopravní inženýři, specialisté na jednotlivé složky technické infrastruktury, krajináři, ekonomové, sociální geograf a další. V čele útvaru stál ředitel, profesí architekt. Tento útvar plnil roli koncepčního urbanistického pracoviště nepřetržitě od roku 1965, mj. zpracovával právě územní plán a jeho doplňky. Přesto rozhodlo – dle mého trvalého osobního přesvědčení naprosto nekonceptně a zbytečně – zastupitelstvo města v září 1991 o transformaci ÚHAmP na novou příspěvkovou organizaci, Útvar koncepce a rozvoje města Plzně (ÚKRMP). Nedošlo tedy alespoň – naštěstí – k totální ukvapené likvidaci tvůrčího pracoviště, ÚKRMP existuje v různých drobných interních modifikacích dosud a je i nadále zpracovatelem (samozřejmě mimo jiné úkoly) územního plánu. Posledním zásadním „zářezem“ na tomto poli je schválení a vydání Územního plánu Plzeň, který získal titul „Urbanistický projekt roku 2017“.

Ale o tom až později, nyní zpět k rozhodnutí o pořízení nového územního plánu.

Strategie přípravy nového územního plánu vycházela z představy, že územní plán z roku 1988 je nutno chránit jako významný právní nástroj pro rozhodování městské správy až do doby schválení nového územního plánu v roce 1995. Současně byla přijata teze, že nový územní plán musí ve svém řešení vycházet z metodiky běžného evropského standardu a reflektovat nově konstituovaný právní systém republiky.

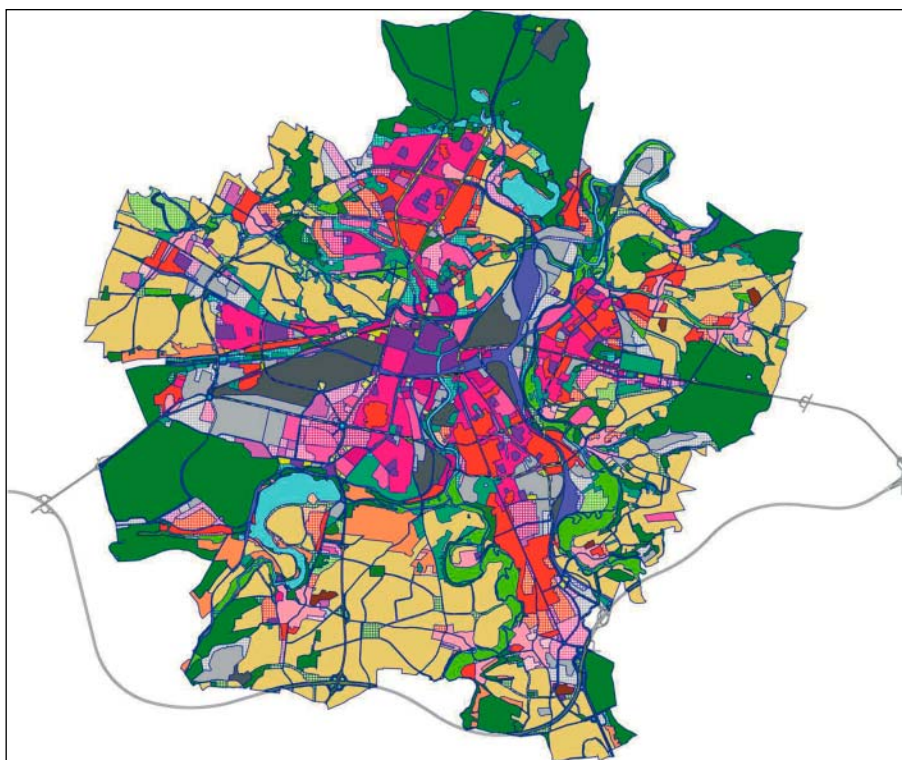
Prvním krokem v práci na územním plánu bylo **postupné pořízení koncepčních dokumentů pro jednotlivé oblasti**, počínaje vodním hospodářstvím přes dopravu, životní prostředí až k sociální in-

frastruktúře. V březnu 1993 byla jako velice dobře použitelná pomůcka pro stavební úřady vypracována tzv. **Funkční strukturalizace platného územního plánu**. Svým pojetím už vycházela z metodiky nového územního plánu a byla fakticky jeho předstupněm.

Postup zpracování územního plánu vycházel z ustanovení stavebního zákona v podobě tehdy platné. Prvním krokem bylo – zcela logicky – zpracování Průzkumů a rozborů s nejdůležitějším výkresem rozvojových limitů. Na základě rozsáhlého a opravdu kvalitně zpracovaného elaborátu byly zpracovány jako zadávací podklad pro zpracování územního plánu Zásady sociálně ekonomického a územního rozvoje města. Tyto familiárně nazývané „Úházety“ byly zastupitelstvem schváleny v prosinci 1993.

Mnohdy, když přerovávám staré dokumenty a „vykouknou“ na mne právě ony, s mírnou nostalgii je lehce prolistuji a říkám si, že byly skutečně v mnohém daleko lepší a výstižnější než dnešní „Zadání“...

Při zahájení prací na novém ÚPMP bylo nutné řešit nejen obsah, ale také jeho adekvátní formu. Podstatným principem územního plánování v podmínkách roku 1991 (a tento princip „vítězí“ často bez dalšího rozměru územního plánu i dnes) byla regulace činností v území. Po podrobném seznámení se s územně plánovacími dokumentacemi z Německa, Velké Británie, Francie, ale i z USA byla nakonec použita metodika německá, která se nakonec odrazila i v územních plánech dalších velkých měst v ČR (Praha, Brno, Karlovy Vary). Ráda jsem si připomněla jména některých kolegů z tohoto období, především pánů architektů Josífka z Brna a Mundila z Karlových Varů.

Obr. 3: Územní plán města Plzně (ÚPMP), schválený v roce 1995

Územní plán už pak byl zpracován v dnes zcela běžné podobě, těžištěm byl výkres **funkčního využití ploch** a textové **regulativy** pro jednotlivá území a plochy.

Kromě stěžejního výkresu funkčního využití byl zpracovány i výkresy veřejně prospěšných staveb a záboru zemědělského půdního fondu. Kromě těchto výkresů v měřítku 1 : 10 000 byly zpracovány i další výkresy v měřítku 1 : 25 000 (jednotlivé oborové výkresy, rozvojová území a další).

A co bylo také výrazným předělem při tvorbě územního plánu: zatímco koncept v roce 1994 jsme ještě pěkně ručně barvili fixy do map v měřítku 1 : 10 000, vytvořených zmenšením Státní mapy odvozené 1 : 5 000, návrh dokončený v roce 1995 již byl zpracován nad digitalizovanými mapami vzniklými vektorizací v systému Microstation. Hranice funkčních ploch pak byly vyneseny v programu Design Cad, což umožnilo zpracování výkresů v programu ArcWiew 2.

A romantika starých dobrých ručně zpracovaných výkresů skončila nenávratně v propadlišti dějin, ojedinělé setkání se s nimi při tvorbě úplného znění při zpracování změny (u jiných územních plánů, samozřejmě) mne přivádí střídavě k zoufalství či šilenství...

Územní plán města Plzně byl schválen usnesením Zastupitelstva města Plzně č. 114 dne 19. října 1995.

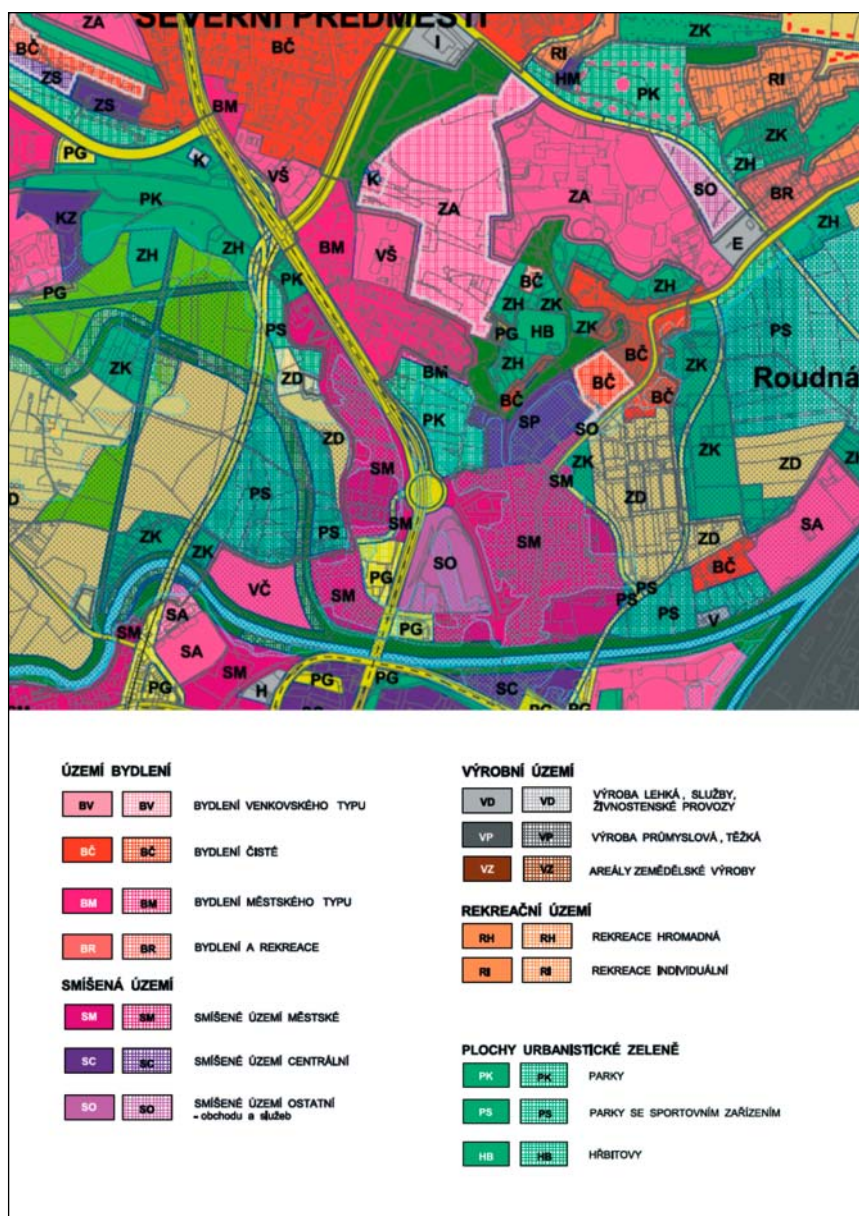
Tento územní plán, který byl koncipován na návrhové období cca 15 let, byl od svého schválení pravidelně ve dvouletých cyklech aktualizován formou pravidelných změn. Kromě nich byly provedeny i jednotlivé změny projednávané v tzv. mimořádném režimu, tedy mimo období dvouletého cyklu. **Od roku 1995 bylo provedeno zhruba 1 100 změn ÚPMP.**

Jejich velký počet, který byl územnímu plánu zejména v posledním období platnosti vyčítán, si zaslouží trochu podrobnější komentář. Jaké byly hlavní důvody provedení změn:

- Naplnění stanovené urbanistické koncepce: původní koncept a návrh uvažoval s větším počtem rozvojových území. V průběhu projednávání však dotčené orgány nesouhlasily s takovým rozsahem záboru zemědělské půdy

a bylo dohodnuto, že jednotlivá rozvojová území budou do územního plánu uvolňována podle potřeby postupně právě formou změn.

- Úprava funkčních ploch nad katastrální mapou: velký počet změn byl proveden z toho důvodu, že územní plán v roce 1995 byl zpracován nad základní mapou v měřítku 1:10 000, která neobsahovala hranice a čísla pozemků tak jako dnes, kdy je podkladem katastrální mapa v měřítku 1 : 1 000. Z tohoto důvodu byla zpřesňována hranice funkčních využití a docházelo k velkému počtu drobných změn.
- Soulad s nadřazenou dokumentací: průběžně byly prováděny změny vyplývající z povinnosti zpracovat požadavky definované v nadřazených dokumentacích, např. v Zásadách územního rozvoje Plzeňského kraje a Politice územního rozvoje ČR.
- Upřesnění dopravního řešení, inženýrských sítí, územního systému ekologické stability.

Obr. 4: Územní plán města Plzně (ÚPMP), schválený v roce 1995, výřez

- Úpravy textové části územního plánu: na základě poznatků z praktického používání územního plánu byly průběžně precizovány funkční regulativy pro jednotlivé kategorie a zpřesňovány a doplňovány pojmy ve vyhlášce.

Lze konstatovat, že na tento územní plán si stavební úřady postupně dobře „zvykly“, naučily se s ním zacházet a tento „návyk“ byl – a v některém případě stále je – velkým problémem při přijetí nyní platného Územního plánu.

Platný Územní plán Plzeň z roku 2016

Důvodem pro pořízení nového územního plánu byly vedle zákonných důvodů a „prošlého“ návrhového období předchozího územního plánu i zásadní věcné důvody, neboť v období od roku 1995 se podstatným způsobem změnila i podmínky, zejména společensko-ekonomické. Jejich průmět do územního plánu nebylo možno řešit neustálými změnami územního plánu, nehledě k tomu, že postupně docházelo k postupné „atomizaci“ ploch a územní plán začínal připomínat pointilistický obraz. Zastupitelstvo města Plzně proto rozhodlo na základě výše uvedených skutečností o pořízení nového územního plánu.

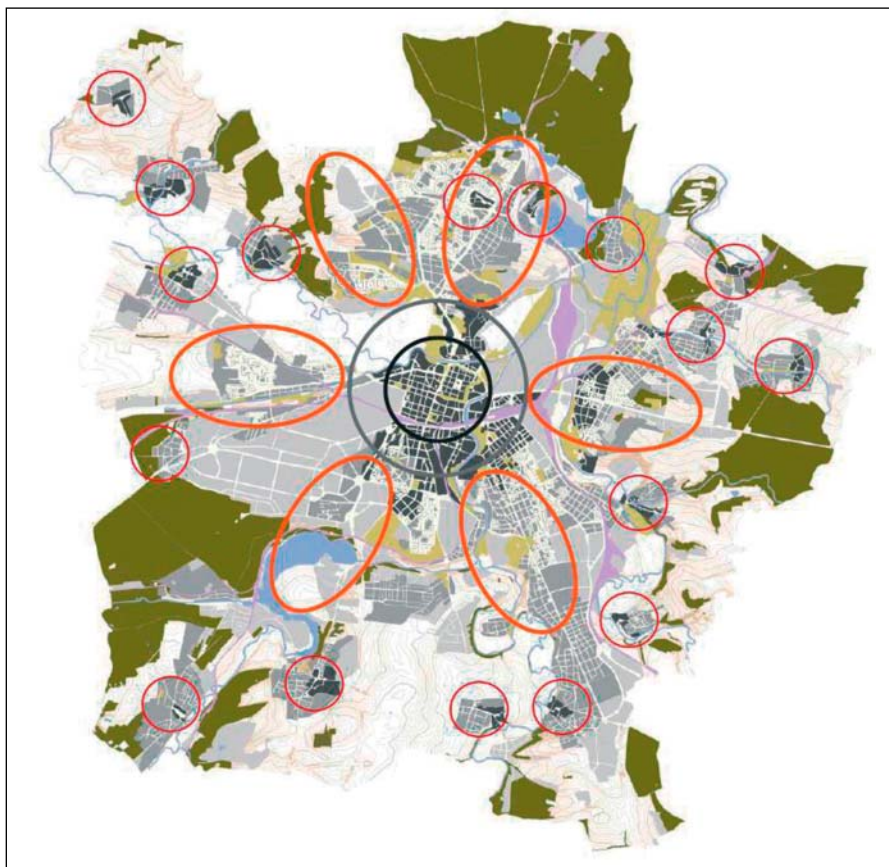
Město Plzeň si položilo otázku, jak získat nové názory a náměty řešení své urbanistické koncepce jako základního podkladu pro nový územní plán, a jak nalézt nové impulzy metodické a metodologické. Současně hledalo odborného partnera pro zpracovatele územního plánu, jímž zůstal Útvar koncepce a rozvoje města Plzně. Jako optimální forma získání odpovědí na výše uvedené byla zvolena veřejná jednokolová urbanistická soutěž na zpracování ideového urbanistického řešení území vnitřní části města Plzně.

Porota vybrala dva vítěze, a to MOBA studio s.r.o. (Ing. arch. Igor Kovačević, Ph.D., Ing. arch. Yvette Vašourková a kol.) a dále Roman Koucký architektonická kancelář, s.r.o. (doc. Ing. arch. Roman Koucký, Šárka Malá).

Soutěž potvrdila základní závěry, podněty a návrhy pro nový územní plán města:

- potvrzení pozitivních základních prvků města – respektování přírody a topografie terénu, koncentrovaná struktura zástavby, existence aktivní (transformované) výroby v blízkosti centra, zemědělské plochy – krajina v blízkosti historického jádra, úspěšná realizace industriálního parku na Borských polích;

- udržení suburbanizačních tendencí na území města v přijatelné míře; nutnost omezení budoucího rozvoje v podobě navrhování osídlení formou „vnitřních“ satelitů na správním území Plzně;
- vyvážený podíl jednotlivých složek nezbytných pro zdravý chod města v 21. století (bydlení, služby, kultura, výroba, zemědělství);
- silná identita jednotlivých částí – potřeba vymezení lokalit s vlastním charakterem jako základních skladebných jednotek města – zásadní podklad pro nově koncipované strukturální pojetí územního plánu, zdůrazňující „obraz“ města, jeho charakter a strukturu;
- zamezení další „periferizace“ centra města a jeho významová a strukturální rehabilitace;
- jednoznačný důraz na zahušťování vnitřního města, posílení centra, intenzifikace zástavby, doplnění narušené urbanistické struktury, potvrzení koncentrické podoby města;
- nutnost řešení prostoru v nivě Mže, zejména západně a východně od Roudné, otázka spojení či nespojení „vlastního města“ na jihu a sídlišť na severu, nutnost ujasnění názoru z hlediska vymezení zastavitelného a nezastavitelného území a míry a charakteru zástavby;
- zvýšení potenciálu v jednotlivých již zastavěných lokalitách;
- nalezení správných a čitelných definic struktur a funkcí a jejich vzájemných relací;
- důraz na prostorové uspořádání města, výškové zónování;
- posílení úlohy veřejného prostranství – vztah jednotlivých staveb k veřejnému prostranství jako základnímu měřítku charakteru jednotlivých lokalit;

Obr. 5: Územní plán Plzeň (ÚPP), schválený v roce 2016 – základní uspořádání

- principiální ponechání většiny dlouhodobě stabilizovaných tras dopravní infrastruktury, realizace radiálně okružního systému; úprava uličních profilů, tramvajových tratí, křižovatek a pěších ploch s důrazem na obnovu tradičních městských funkcí, hierarchizace charakteru městských os;
- pojetí územního plánu s podstatně větším důrazem na „obraz“ města, charakter jednotlivých lokalit, nikoli pouhé členění na jednotlivé funkční plochy.

Proces zpracování a projednávání územního plánu probíhal v období 2012–2016, od zahájení prací do schválení a vydání v září 2016 trval tedy cca 4 roky při dodržení standardních legislativních kroků (společné jednání, veřejné projednání), harmonogram byl překročen o necelé 3 měsíce vzhledem k rozporovému řízení mezi Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem pro místní rozvoj.

Při zpracování byly velmi přínosné, někdy ostré a konfrontační, vždy však korektní diskuse s kolegy z obou spolupracujících týmů. Inspirativní a přínosné byly konzultace jednotlivých novinek (oproti „běžným“, v zásadě stereotypním zvyklostem) v pojetí zpracování plzeňského územního plánu se zástupci Ministerstva pro místní rozvoj ČR – především s Ing. Tomášem Sklenářem, cenné byly právní rady JUDr. Jana Marečka. Celou dobu se o průběh zpracování územního plánu aktivně zajímal technický náměstek primátora Mgr. Pavel Šindelář, který byl a nadále je současně určeným zastupitelem.

Mnohokrát padla otázka, proč je Územní plán Plzeň nový a jedinečný?

Co je zcela zásadní, nový je nesporně základní metodický přístup k pojetí územního plánu se silnou a určující **akcentací urbanistické struktury zástavby**, a z ní pak následně vycházející **členění města na tzv. „lokality“**. Lokalitou je v tomto případě míněna plocha s rozdílným způsobem využití, soubor těchto ploch nebo část této plochy vymezená územním plánem na základě převažujícího charakteru a u zastavitelných lokalit zejména na základě urbanistické struktury.

Přelomovým momentem oproti předchozímu územnímu plánu je pojetí urbanistické struktury jako jasně definované, pojmenované a určující části návrhu řešení s tomu odpovídající mírou závaznosti. Nové je i zavedení, resp. definice, závaznost a způsob používání takových pojmů, jakými jsou **měřítko zástavby a výškové členění**. Tyto pojmy předchází územní plán „neznal“.

Kompozice města, vymezení různého typu struktur, míry kompaktnosti či naopak rozvolněnosti zástavby, hlavní osy, iniciační místa, vazba města a krajiny, veřejná prostranství jsou novými pojmy, které jsou skladebnými prvky samostatného výkresu „Urbanistická koncepce“. Právě tento výkres představuje „obraz“ města.

Letecký pohled na Plzeň

Foto © Úřad koncepce a rozvoje města Plzeň

Veřejná prostranství, jejich členění podle charakteru, způsob vymezení i grafický způsob zobrazení formou překryvné vrstvy jemné šrafy, která jako „jemná krajka“ spoluvytváří kompozici a strukturu města, představují vlastní „plzeňskou“ cestu.

Rozhodně nový – alespoň v tuto chvíli – je i způsob grafického **zobrazení především dopravní (ale i technické) infrastruktury** formou nikoli samostatných ploch s rozdílným způsobem využití, ale pomocí koridorů a vymezených částí ploch.

Jaká je zkušenost s téměř tříletým používáním Územního plánu Plzeň?

Dá se celkem bez velkého přemýšlení a váhání konstatovat, že velmi dobrá, poněkud paradoxně je chápán lépe laiky, veřejností ☺, než některými stavebními úřady, resp. opět jen některými jejich jednotlivými pracovníky ☹. Bohužel u nich stále přetrvává pocit, že by mělo stačit podívat se na jeden výkres a tam najít „úplně všechno“. Skutečnost, že se jedná o 170 tisícové město, a že to „fakt tak jednoduše nejde“, trochu uniká... Sice pomaleji, ale přece jen se situace zlepšuje. Trvalá osvěta dělá „pravé divy“!

A nemohu nekomentovat přístup – opět některých – právníků (a nejen právníků) k oboru územního plánování, v mnoha směrech sice pochopitelný, někdy (?) často (!) ale opravdu neuvěřitelný.

Tvůrčí, koncepční stránka „územářiny“ je často potlačována, obor s mnoha pregnantně neměřitelnými a nedefinovatelnými pojmy je znásilňován, kroucen a ohýbán... a někteří autoři (pokud se dají ☹) také. Vždyť co to je – prosím Vás – urbanistická koncepce, měřítka, charakter území?!

Divné pojmy...

A co říct závěrem po (více než) 30 letech práce v oboru, po „podpisu a autorizačním razítku“ pod dvěma územními plány?

Byla a stále je to velice zajímavá práce, nejsou to jen „barevné fleky“ ☹, je to práce v různých společensko-ekonomických podmínkách, práce s veřejností, s laiky i odborníky.

Je radost pracovat s územním plánem z roku 2016, který má švih, který je pozitivně naplňován, je příjemné diskutovat z kolegy z profese o územním plánování, o jeho vývoji, hledat řešení zapeklitých problémů, hledat inspirace v Čechách i v zahraničí.

Pokud někdo tvrdí, že územní plánování a urbanismus je nuda, nesouhlasím!

*Ing. arch. Irena Králová
Útvar koncepce a rozvoje města Plzně*

ENGLISH ABSTRACT

Pilsen: 30 years with the city's spatial plans, by Irena Králová

Pilsen, the fourth largest city in the Czech Republic, has seldom been related to notions such as spatial plan, urban planning, architecture, beauty and attraction. These expressions are usually associated with other cities and towns, some of which are much smaller and less important, while Pilsen has always been a synonym for heavy industry, mainly of the well-known Škoda brand. This may sound pejorative, especially for the era before 1989. It may therefore come as a surprise to many that Pilsen has had a very strong tradition in spatial and urban planning since its earliest days. Thirty years after the Velvet Revolution, following a period in which it was grey, sad and dominated by heavy industry, the city is again a lively, ever-developing, pleasant place in which to live, full of colour and greenery.